

Verslag bewonersavond Buurtenergie Statenkwartier (BES)

Datum : 30 november 2011
Locatie : Nutsschool M.M. Boldingh, Den Haag
Programma :

1. inleiding door Boudewijn de Blij (BES)
2. presentatie Patrick Zeilemaker (DEMO consultants)
3. presentatie Ardo de Graaf (adviseur duurzaam wonen)
4. presentatie Merel de Vries (gemeente Den Haag)
5. informatiemarkt

Vooraf

Doel van de bijeenkomst was om

- bewoners te informeren over het energieverbruik van 'Statenkwartier-woningen'
- bewoners te informeren over mogelijkheden om dit energieverbruik terug te dringen
- bewoners te informeren over subsidiemogelijkheden
- te inventariseren in welke thema's bewoners geïnteresseerd zijn voor mogelijke vervolgbijeenkomsten

... kortom ... een eerste stap te zetten in de richting van de verduurzaming van de wijk.

In totaal waren tussen de 90 en 100 personen aanwezig (bewoners en organisatie). Bij binnenkomst werd een formulier uitgereikt waarop ieder kon aangeven in welke thema's zij of hij geïnteresseerd was. Dit formulier is onderaan bijgevoegd.

Alle digitale presentaties staan op www.statenkwartier.net onder het kopje Buurtenergie.

1. Inleiding

Buurtenergie Statenkwartier is een initiatief van een groep bewoners om te kijken hoe wij onze wijk energiezuiniger kunnen maken. Dit is goed voor het milieu, goed voor de waarde van de panden en het kan ook goed zijn voor de portemonnee. De avond is onder andere bedoeld om te laten zien dat er concrete en haalbare stappen te zetten zijn om uw huis energiezuiniger te maken en dat er mensen in de buurt zijn die u kunnen ondersteunen bij het zetten van die stappen. Bijvoorbeeld door te laten zien wat zij zelf al hebben gedaan, door tips te geven over materiaalgebruik en door hun ervaringen met aannemers en installateurs te delen.

2. Energiescan GPR

DEMO Consultants heeft vier representatieve woningen in het Statenkwartier geïnspecteerd, hun energielabel bepaald en een GPR-berekening gemaakt. Met zo'n berekening kun je een rapportcijfer geven op een aantal aspecten. In dit geval op de aspecten 'energie' en 'gezondheid'. In de gemaakte berekeningen is geen rekening gehouden met de wijze waarop de woning wordt gebruikt (dus of bewoners b.v. veel of weinig thuis zijn).

De resultaten:

- de vier woningen hebben een label F of G, op een schaal van A++ (zeer zuinig) tot G (zeer onzuinig). Meer informatie op www.energielabel.nl/woningen
- de GPR scores voor energie zijn ook erg laag (tussen de 2,3 en 3,3 op een schaal van 10). Dit soort scores zijn gebruikelijk voor huizen uit deze bouwperiode.
- de GPR scores voor gezondheid zijn beter (tussen de 4,5 en 5,9 op een schaal van 10). Daarin is onder andere meegenomen: geluid, comfort en ventilatie.

De verbetermogelijkheden:

- met een 'normale' aanpak is het voor de meeste woningen mogelijk een B of C label te krijgen; een flinke sprong. De GPR score op energie komt echter niet veel hoger uit dan 5,5 of 6. Dit komt doordat de woningen in het Statenkwartier

relatief veel geveleppervlak hebben en dat beïnvloedt het cijfer negatief. Gevelisolatie aan de binnenkant kan dit cijfer nog iets opkrikken, maar het maximaal haalbare (zonder hele grote investeringen) is 6,5 – 7.

- voor gezondheid hoeft niet veel te worden geïnvesteerd om op een 6,5 – 7 uit te komen.

Tips:

- denk eerst goed na over wat je zelf wilt. B.v. energierekening omlaag brengen of comfortverbetering?
- verbeter in stapjes op het moment dat je toch al iets aan de woning moet doen (niet: ketels vervangen die nog goed draaien; wel: dakisolatie aanbrengen als je toch al je dak moet vervangen)
- kijk wat je zelf kunt doen (b.v. vloerisolatie) en wat je door een professional moet laten doen (gevel aan de binnenkant isoleren)

3. Woningverbetering en bijbehorende kosten

Ardo de Graaf is al tien jaar bezig met duurzaam bouwen. Hij is in 2008 in de wijk Biesland/Ypenburg samen met zijn burens een project gestart om het energieverbruik te verminderen. Ondanks het feit dat Biesland een nieuwbouwwijk is (2007) en dus aan de moderne isolatie-eisen voldeed, viel het energieverbruik tegen.

In vier jaar tijd is het gasverbruik verminderd van ruim 1600 m³ naar 800 m³. Het elektriciteitsverbruik is gestegen (wat minder een probleem is omdat elektriciteit duurzaam kan worden opgewekt en gas niet). De energierekening is gedaald van € 2.200 naar € 1.800 per jaar (inclusief tussentijdse prijsstijgingen).

Een sterk punt van de woningen in het Statenkwartier: ventilatie. Daardoor kan het vocht dat een huishouden produceert uit de woningen ontsnappen. Ventilatie moet altijd een uitgangspunt zijn.

Wat bepaalt het energieverbruik?

- het karakter van de wijk
- de woning (b.v. de hoeveelheid glas per gevel)
- de bewoners

De wooncarrière (eenpersoons huishoudens, tweepersoons huishoudens, gezin) en het inkomen zijn mede bepalend voor wat u wilt doen om energiezuiniger te wonen en b.v. op een B- of C-label te komen. Dit is gekoppeld aan uw behoefte aan comfort. Begin niet te laat met investeren, maar begin ook niet te vroeg. Een goede start is b.v. als een tweepersoons huishouden ontstaat.

Voor iedere stap in de wooncarrière en voor iedere portemonnee zijn comfortverhogende en energiebesparende maatregelen te nemen. Hieronder twee voorbeelden.

1. Voorbeeld van maatregelen voor de een- en tweepersoons huishoudens die misschien wat minder geld te besteden hebben. Insteek: investeren in stralingswarmte: kosten zijn € 1.500 – € 4.000

- Transparante reflecterende folie op vensters plakken
- Aluminiumfolie achter de CV panelen aanbrengen
- Extra radiatoren plaatsen (warmteafgifte vergroten)
- Dikke gordijnen
- Borstwering isoleren van binnenuit
- Vensterbankjes maken boven de radiatoren: convectiewarmte komt beter de kamer in

Effect:

- Woning 'voelt' comfortabeler
- Rekening iets lager of gelijk
- Geringe investering en mogelijkheid 'doe het zelf' met spullen van 'Marktplaats

2. Voorbeeld van maatregelen voor gezinnen en anderen die hogere eisen stellen aan comfort en/of meer te besteden hebben. Insteek comfort en woningwaarde verhogen: kosten zijn € 10.000 – € 15.000

- Dubbel glas voor en achter (zit dunne laag radiatiefolie in)
- Dakisolatie, vloerisolatie, gevelisolatie
- Aluminiumfolie achter de CV panelen aanbrengen
- Extra radiatoren plaatsen (warmteafgifte vergroten)
- Borstwering isoleren van binnenuit
- Vensterbankjes maken boven de radiatoren: convectiewarmte komt beter de kamer in
- Aanschaf Warmtepomp-combinatie met bestaande ketel of vervangen HR ketel

Effect:

- 'Voelt' comfortabeler
- Rekening daalt o.a. door lagere stooktemperatuur
- Forse investering, minder mogelijkheden 'doe het zelf'

4. Subsidies

Ter ondersteuning van de doelstelling van de gemeente Den Haag om in 2040 klimaatneutraal te zijn, zijn er meerdere subsidieregelingen beschikbaar. Hieronder een overzicht. Sommige subsidies (b.v. dak- en vloerisolatie) kunnen 70% van de kosten van aanleg dekken!

	Subsidiebedrag	Startdatum	Einddatum
Dakisolatie	Tot 70% subsidie	Al gestart	November 2014
Vloerisolatie	Tot 70% subsidie	Al gestart	November 2014
Groene daken	€ 25,- per m2	Al gestart	November 2014
Isolatieglas (in ontwikkeling)	€ 35,- per m2 (waarschijnlijk)	2012	...
Zonnepanelen	Via inschrijvingssysteem	2012	...
GroenGas auto	€ 1000,- op een nieuwe GroenGas auto	Al gestart	Oktober 2014

Ook is er een Rijkspremie van het programma 'Meer met minder' beschikbaar (zie www.meermetminder.nl). U kunt een Energie Prestatie Advies aanvragen en bij uitvoering van een of meer maatregelen krijgt u terug: € 300 (bij verbetering Energie Index van 0,50), of € 750 (bij verbetering Energie Index van 0,75). Deze regeling loopt tot en met december 2011.

5. Informatiemarkt

Op de informatiemarkt waren o.a. aanwezig:

- Ardo de Graaf (adviseur duurzaam wonen, maatregelen)
- Cor Rademaker (Witte Roos, klassiek duurzaam verbouwen)
- Marcel van Baren (MEVABA, duurzame installateur)
- Merel de Vries, e.a. (gemeente Den Haag, subsidies)
- Michel Santbergen (bouwfysica, techniek)
- Patrick Zeilemaker (DEMO, energiescans)
- Roel Pronk, Menno Zonderland (Novasole, zonnepanelen)
- Tom Pitstra, Amber van der Lans (Haags Milieucentrum, Zuinige Haagse Huizen)
- Jan-Willem van de Velde en Gea Boessenkool (Stichting Aardewerk, 19^e eeuws huis met A-label).

**Bewonersavond Buurtenergie Statenkwartier
30 november 2011, Nutsschool M.M. Boldingh**

Naam:

Adres:

Telefoon:

E-mail:

Soort huis:

Gezinssamenstelling:

1. is geïnteresseerd in onderstaande thema's voor vervolgbijeenkomsten¹

- dubbel glas
- elektrisch rijden, inclusief oplaadpalen
- energie-advies (bijv. EPA-advies)
- energielabel
- gezamenlijk inkopen
- groen dak
- isolatie dak
- isolatie gevel
- isolatie vloer
- isolatie combineren binnenklimaat
- LED-lampen
- warmtepomp
- windmolen
- zonneboiler
- zonnepaneel
- anders, n.l.

(svp aankruisen)

2. wil via e-mail ontvangen

- een kort verslag van de avond
- vervolgacties Buurtenergie Statenkwartier
- het wijknieuws via de digitale Statenkoerier

¹ Buurtenergie Statenkwartier organiseert bij voldoende belangstelling graag vervolgbijeenkomsten.